

بسته سیاستی عفاف و حجاب

راهکارهای اجرایی و ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دانشگاه ها

انديشكده علمي راهبردي
مطالعات زن و خانواده

سناد امر به معروف و نهی از منکر استان اصفهان

سازمان بسیج اساتید
استان اصفهان

مقام معظم رهبري
وزارت عالي استان اصفهان

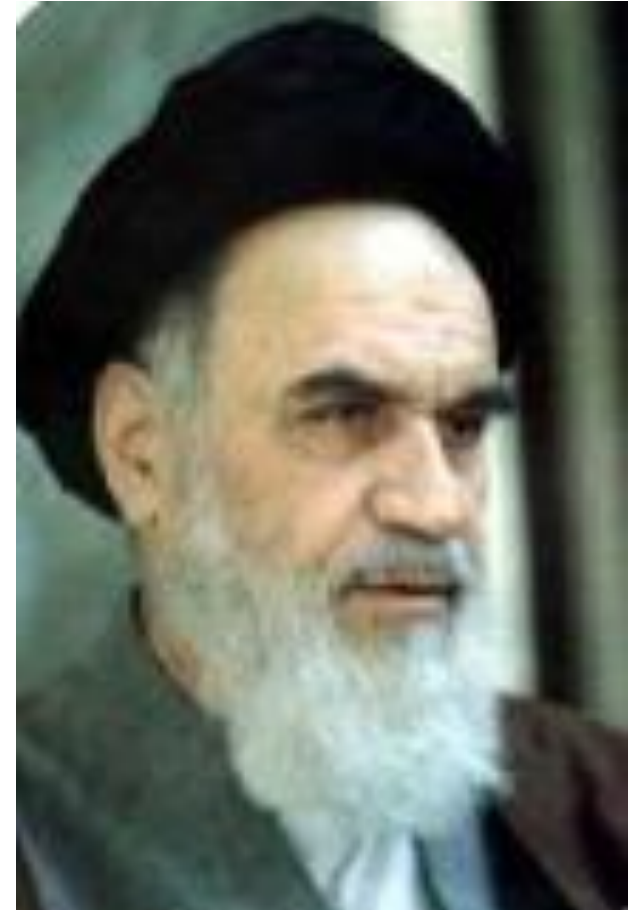
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ارائه بسته‌سیاستی
عفاف و حجاب در دانشگاه‌ها

حجاب قانون کشور اسلامی است. تخطی از هرگونه قانون مداری جرم و متخلف مجرم است. امام خمینی (ره)

جایگاه حجاب و عفاف از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره):

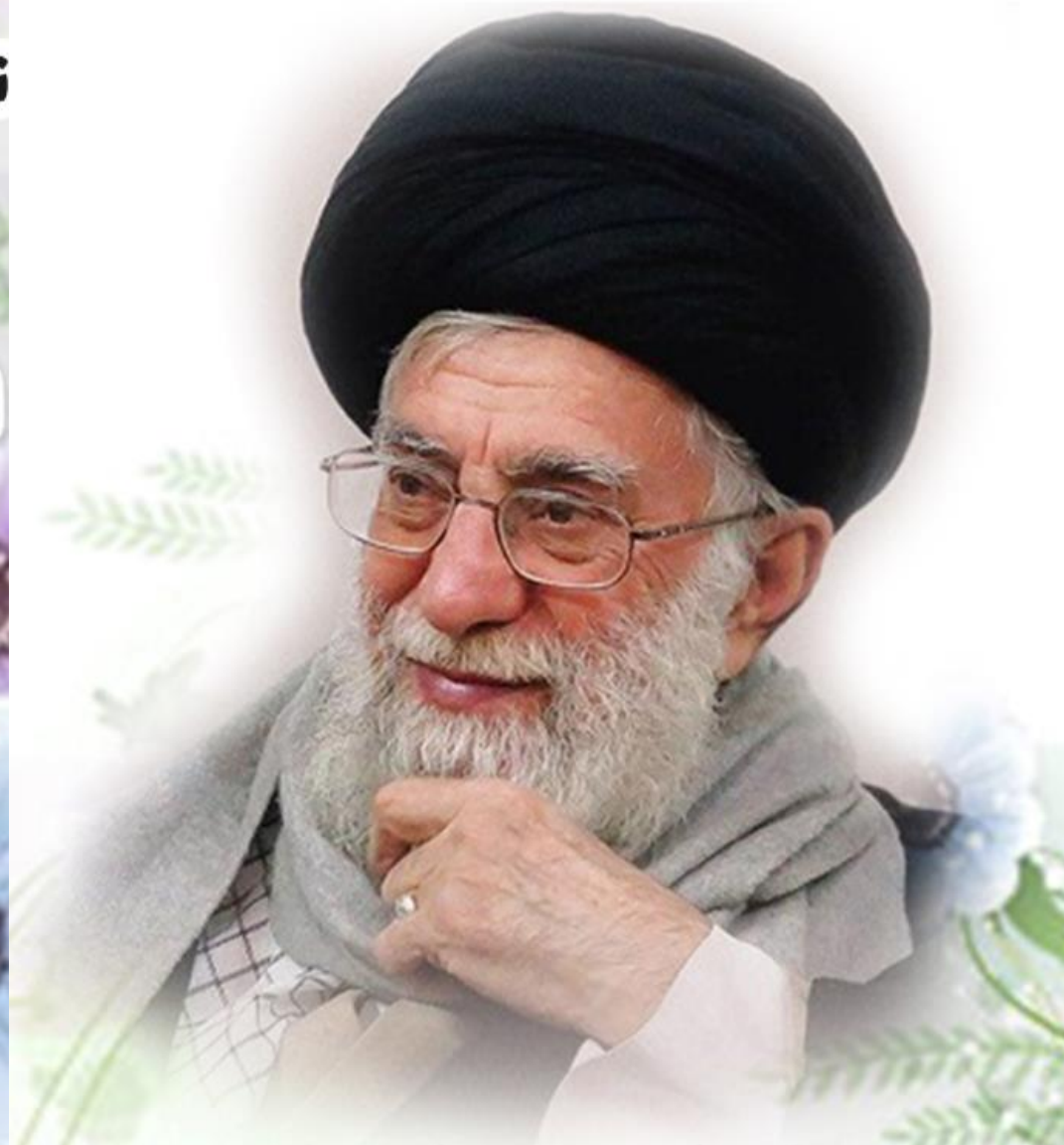
مقام زن مقام والاست؛ عالی رتبه هستند، ما می خواهیم زن به مقام والای انسانیت خودش باشد نه ملعبه (بازیچه) در دست مردها باشد، در دست ارادک باشد. زن ها گمان نکنند که این مقام زن است که باید «بزرگ کرده» بیرون بروند، با سر باز و لخت بیرون بروند! این مقام زن نیست؛ این «عروسک بازی» است نه زن. زن باید شجاع باشد، زن باید در مقدرات مملکت دخالت کند. زن آدم ساز است؛ زن «مربی» جامعه است. "صحیفه امام، ج ۴، ص ۲۰۱ - ۲۰۰"

**حجاب مایه‌ی تشخص و آزادی زن است؛ برخلاف
تبلیغات ابلهانه و ظاهر بینانه‌ی مادی‌گرایان، مایه
ی اسارت زن نیست. حجاب وقار است، متانت
است، ارزش‌گذاری زن است، سنگین شدن کفه
ی آبرو و احترام اوست؛ این را باید خیلی قدر
دانست و از اسلام باید به خاطر مسئله‌ی حجاب
تشکر کرد؛ این جزو نعمتهای الهی است.**

بیانات در دیدار جمعی از مداحان سراسر کشور

۱۳۹۱/۰۲/۲۳

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

نهی از منکر همان اعتراض است
امر به معروف یعنی پیشنهاد

از دیرباز تاکنون، همواره رعایت حریم عفاف و حجاب در جامعه بشری و به‌ویژه جوامع اسلامی به‌عنوان یک ارزش مطرح بوده است. براساس آیات، روایات و احکام مسئله رعایت حریم عفاف، به‌ویژه حجاب، یک آموزه و دستور دینی است. قرآن کریم تمایل به رعایت حریم عفاف و حجاب، به‌ویژه پوشیده بودن را از امور فطری و درونی انسان می‌داند که از آغاز خلقت آدم و حوا در نهاد انسان به ودیعه گذاشته شده است. خداوند در قرآن به پیامبر اسلام ﷺ خطاب می‌کند که به مردان و زنان باایمان فرمان دهد تا برای پاسداری از پاک‌ها و فضائل و رسیدن به کمال، نگاه‌های خویش را از نامحرم فرو کاهند و دامان (عورت) خویش را بپوشانند و با حفظ حریم در برابر مردان نامحرم و پرهیز از هرگونه رفتار تحریک‌آمیز، سلامت جامعه را پاس داشته، خود را نیز از آزارها و مزاحمت‌های هوسرانان مصون و محفوظ دارند. روایات منقول از معصومان علیهم‌السلام در تفسیر آیات حجاب و همچنین شأن نزول این آیات نیز مؤید و مکمل همین معناست (حقوق‌شناس، ۱۳۸۱، ص ۵۱). شهید مطهری می‌فرماید مطلبی که از این آیات استفاده می‌شود یک حقیقت جاودانی است که زن مسلمان باید آن‌چنان در میان مردم رفت‌وآمد کند که علائم عفاف، وقار و سنگینی و پاکی از او هویدا باشد و با این صفات شناخته شود و آن‌وقت است که بیمار دلان که دنبال شکار می‌گردند از او مأیوس می‌شوند (مطهری، ۱۳۹۰، ص ۲۲۱). قرآن کریم از زنان باایمان می‌خواهد که عفت پیشه کنند و جلباب‌ها (چادرها) شان را به خود نزدیک کنند و خویشان را به خوبی بپوشانند تا از نتایج آن، یعنی امنیت در برابر نامحرمان برخوردار شوند (حقوق‌شناس، ۱۳۸۶، ص ۸۵).

باید توجه کرد که اسلام در فعالیت‌های اجتماعی زن، همواره بر مشارکت و حضور عقیفانه آنها (با توجه به نقش حساس ایشان) در صحنه اجتماعی تأکید نموده است. یکی از دستوره‌های مهم اسلامی در این خصوص رعایت حجاب اسلامی است. شاید بتوان گفت، مهم‌ترین دلیل حجاب زن، حضور عقیفانه او در اجتماع است تا سلامت خود و جامعه را پی‌ریزی نماید. قرآن کریم نیز حریم عفاف و ایجاد حریم بین زن و مرد را نخستین حرکت سامان‌بخش و سلامت‌آفرین اجتماع می‌داند و می‌فرماید «وَالَّذِينَ هُمْ لِأُزْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ * إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ» (مؤمنون، ۵-۶). البته حجاب در دنیای امروزی و با مختصات جدید بار معنایی وسیعی را در خود جای داده و در واقع به نماد اسلامی و شاخص تمایز زن مسلمان از دیگر زنان تبدیل شده است؛ نه اینکه صرفاً حکمی شرعی در کنار دیگر احکام دینی باشد. حجاب زن سمبل عفت، مقاومت و ایمان او و جامعه اسلامی است

تاریخچهٔ حجاب

حجاب در یونان و روم باستان

حجاب در هند

حجاب در ایران باستان

حجاب در ادیان بزرگ الهی

حجاب در شریعت حضرت ابراهیم(ع)

حجاب در آیین یهود

حجاب در آیین مسیحیت

آیین زرتشتی

پوشش زنان عرب قبل از اسلام

مفهوم لغوی حجاب

به گفتهٔ اهل لغت، این واژه به صورت متعدی و به معنای در پرده قرار دادن به کار می‌رود. «حجبت الشيء.. اذا سترته، والحجاب: السُّتر...، احتجبت الشمس في السحاب اذا تستترت فيهما. حجاب، پوششی است که روی شیء را فرا می‌گیرد و حجاب یعنی پرده...، زمانی که خورشید در ابر فرو می‌رود عرب می‌گویند: احتجبت الشمس في السحاب» (ابن درید).

عفاف و حجاب

دو واژه (عفاف و حجاب) در اصل معنای منع و امتناع مشترک اند. تفاوتی که بین منع و بازداری حجاب و عفاف است. تفاوت بین ظاهر و باطن است یعنی منع و بازداری در حجاب مربوط به ظاهر است ولی منع و بازداری در عفت مربوط به باطن و درون است چون عفت یک حالت درونی است و انسان عقیف انسانی است که با حجب و حیاء به جنگ با بی عفتی می رود و بنابراین هر چه حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر باشد، این نوع حجاب در تقویت و پرورش روحیه ی باطنی و دورنی عفت تأثیر بیشتری دارد. و بالعکس هر چه عفت درونی و باطنی بیشتر باشد باعث حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر در مواجهه با نامحرم می گردد .

رابطه عفاف و حجاب:

دو واژه عفاف و حجاب در اصل در معنای منع و امتناع مشترکند. تفاوتی که بین منع و بازداری حجاب و عفت است تفاوت بین ظاهر و باطن است یعنی منع و بازداری در حجاب مربوط به ظاهر است ولی منع و بازداری در عفت مربوط به باطن و درون است. چون عفت یک حالت درونی است ولی با توجه به اینکه تاثیر ظاهر بر باطن و تاثیر باطن بر ظاهر یکی از ویژگی های عمومی انسان است بنابراین بین حجاب و پوشش ظاهری و عفت و بازداری باطنی انسان تاثیر و تاثر متقابل وجود دارد. بدین ترتیب که هرچه حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر باشد این نوع حجاب در تقویت و پرورش روحیه باطنی و درونی عفت تاثیر بیشتری دارد و بالعکس هرچه عفت درونی و باطنی بیشتر باشد باعث حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر در مواجهه با نامحرم می گردد. قرآن مجید به شکل ظریفی به این تاثیر و تاثر اشاره کرده است. نخست به زنان سالمند اجازه می دهد که بدون قصد تبرج و خودنمایی لباس های رویی خود مانند چادر را در مقابل نامحرم بردارند ولی درنهایت می فرماید: "اگر عفت بورزند یعنی حتی لباسهایی مانند چادر را نیز بردارند بهتر است" ^۱.

اهمیت حجاب در کلام شهیدان

- ۱" حجاب شما سلاح شماست پس به چادر به عنوان یک پوشش ساده نگاه نکنید (شهید نادر پایداری)
- ۲" شما خواهران عزیز بدانید که سیاهی چادرتان از خون سرخ من کوبنده تر است (اصغر ایراندوست)
- ۳" از همسر و خواهرانم می خواهم که حجاب خود را حفظ کنند که نقش مهم در تربیت فرزندان و وظائف آنها دارد (حسین حق شناس)
- ۴" شما خواهران بدانید که حجاب بهترین سنگر برای حفظ شماست (ناصر حق شناس)
- ۵" خواهران شما باید دنباله رو فاطمه زهرا و زینب باشید و با حجاب خود مشت محکمی بر دهان امریکا و شوروی بزنید. (تیمور احمدی)

۶۰) خواهران حجابتان از خون من خروشانتر است با حفظ آن ضربه محکمی به دهان شرق و غرب
بزنید (حسن بازیار)

۷۰) ای خواهران بدانید بی حجابی یعنی پایمال کردن خون شهداست (مجید صالحی)

۸۰) خواهران با حجاب خود به ندای امام خمینی لبیک گویند (حیدرعلی صفری)

۹۰) ای خواهران زیبنده ترین زینت زن حفظ حجاب است (محمد رضا عابدینی)

۱۰۰) خواهران اگر حجابتان را حفظ نکردید پای روی خون شهدا گذاشته اید. (مجید عابدینی)

۱۱۰) خواهران حجاب زیور و زینت شماست. شما با حجاب چهره جامعه اسلامی را زیبا کنید (مهدی صفدری)

- ۱۲• حجاب شما زنان سلاح آتشین اسلام در برابر دشمنان داخلی و خارجی است (محمد علی محمد رضائی)
- ۱۳• انقلاب های بزرگ را دشمنان با رواج بی عفتی و بی حجابی به زانو درآوردند . خواهرم حجاب تو از خون من موثرتر است (غلامحسین رضائی)
- ۱۴• اثر حجاب شما خواهران از خون شهید برنده تر و کارا تر است (حسین رحیمی)
- ۱۵• حجاب خواهران باعث نبودن فساد در جامعه و حفظ ارزشهای اسلامی و تداوم راه شهیدان خواهد بود.(مصطفی رحیمی)
- ۱۶• خواهران بدانند مهمترین مسئله کنونی ما حفظ حجاب است چراکه استکبار جهانی می تواند از آن راه نفوذ کند و جامعه را به فساد بکشانند (محسن بهارلو)
- ۱۷• از خواهران می خواهم که با حجاب کامل خود جلوی دشمنان اسلام را بگیرند و گرنه دشمن ما را می شکند.(مصطفی جمشیدیان)

حفظ حجاب در کلام شهیدان

- ۱" حفظ حجاب از سوی شما خواهران به معنای حفظ سنگرهای اسلام است. (شهید محمود رضا ایران دوست)
- ۲• با حفظ حجاب اسلامی و نجابت و عفت خود خدا را خشنود سازید (علیرضا ابران)
- ۳• خواهران عزیز، جهاد امروز شما حفظ حجاب و رعایت موازین اسلامی است (احمد سامانی)
- ۴• خواهرانم با حفظ حجاب از خون من و دیگر شهیدان پاسداری کنید. (سید اسد الله اسدی پور)
- ۵" ای خواهران بدانید که جنگ شما با کفار و فاسدان همانا حفظ حجاب اسلامی است (سید محمد نوریان)
- ۶• از شما خواهران مؤمنه و مسلمان می خواهم که با حفظ حجاب و عفاف خود نگذارید فرهنگ غربی جای خود را در جامعه اسلامی باز کند. (محمد علی هاشم)
- ۷• خواهران چون زینب قهرمان باشید و بدانید ارزش یک زن به پوشیدن لباس های تجملی و زر و زیور نیست ارزش یک زن به حفظ حجاب و پاکدامنی و تقوی است. (احمد هادی)
- ۸• ای خواهران شما همه فرزندان حضرت زهرا (س) هستید پس زینب وار کاملاً مواظب و حافظ حجاب خود باشید (رضا کریمی)
- ۹• خواهران همچون زینب (س) باشید و با حفظ حجاب و عفاف خود پیام خون شهیدان را به تمام جهان برسانید (سعید یوسفی)

- ۱۰۰) خواهران حجابتان را حفظ کنید که حجاب شما کوبنده تر از خون من است (مسعود سمندری)
- ۱۱۰) ای خواهران حجابتان را حفظ کنید زیرا حجاب شما تیری خواهد بود بر قلب دشمنان اسلام و این تیر از خون من موثرتر خواهد بود (غلامرضا صالحی)
- ۱۲۰) خواهرانم همیشه حجاب خویش را حفظ کنید و بدانید حجاب شما درخت اسلام را محکم تر می کند.(مجتبی بزگواری)
- ۱۳۰) به فرزندان خود آگاهی دهید که حجاب و عفت را حفظ کنند تا فردای قیامت پیش فاطمه زهرا(س) رو سفید باشید (غلامحسین رضائی)
- ۱۴۰) ای خواهران راه سعادتى که اسلام و قرآن پیش پای ما گذاشته حفظ حجاب و تأسى به فاطمه زهرا (س) و زینب کبری(س) است (احمد رستمیان)
- ۱۵۰) ای خواهران با حجاب اسلامی زینب پاسدار حرمت شهیدان باشید . (محمد رضا کبیری)
- ۱۶۰) ای خواهران با حجاب کامل در جامعه رفت و آمد کنید و الگوی زنان و دختران باشید (سعید مشاورى)
- ۱۷۰) از خواهران می خواهم با امر به معروف و نهی از منکر حافظ حجاب اسلامی در سطح جامعه باشید(محمد رضا مشاورى)

خانواده بسترگاه شکل گیری عفاف و حجاب

آیات متعدد قرآن کریم رعایت عفاف و حجاب در محیط خانه و خانواده را توصیه نموده و آثار و برکات آن را بیان داشته است. از جمله آیه ی ۵۸ سوره نور مواظبت زوجین برای جداسازی محل استراحت خود از محل استراحت فرزندان و اجازه گیری فرزندان برای ورود به محل استراحت والدین و همچنین شرائط ورود به خانه همدیگر و ضرورت اجازه خواستن و پوشیدگی مطلوب والدین در محیط خانه و خانواده را بیان داشته است. تمامی این موارد سلسله درسه‌های عفاف و یادآوری رعایت این امر حیاتی است .

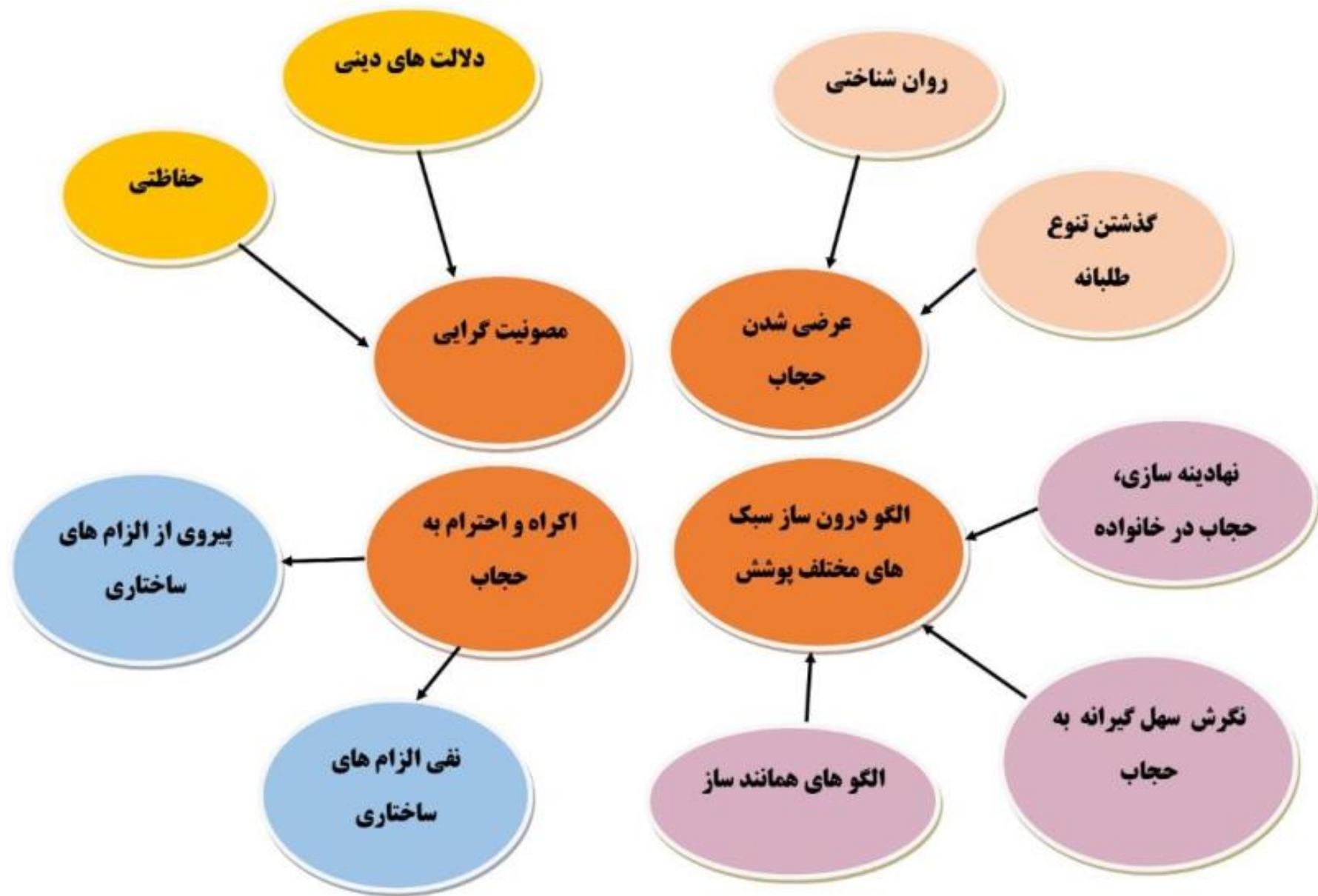
ارائه برخی سوابق پژوهشی در
مورد عفاف و حجاب

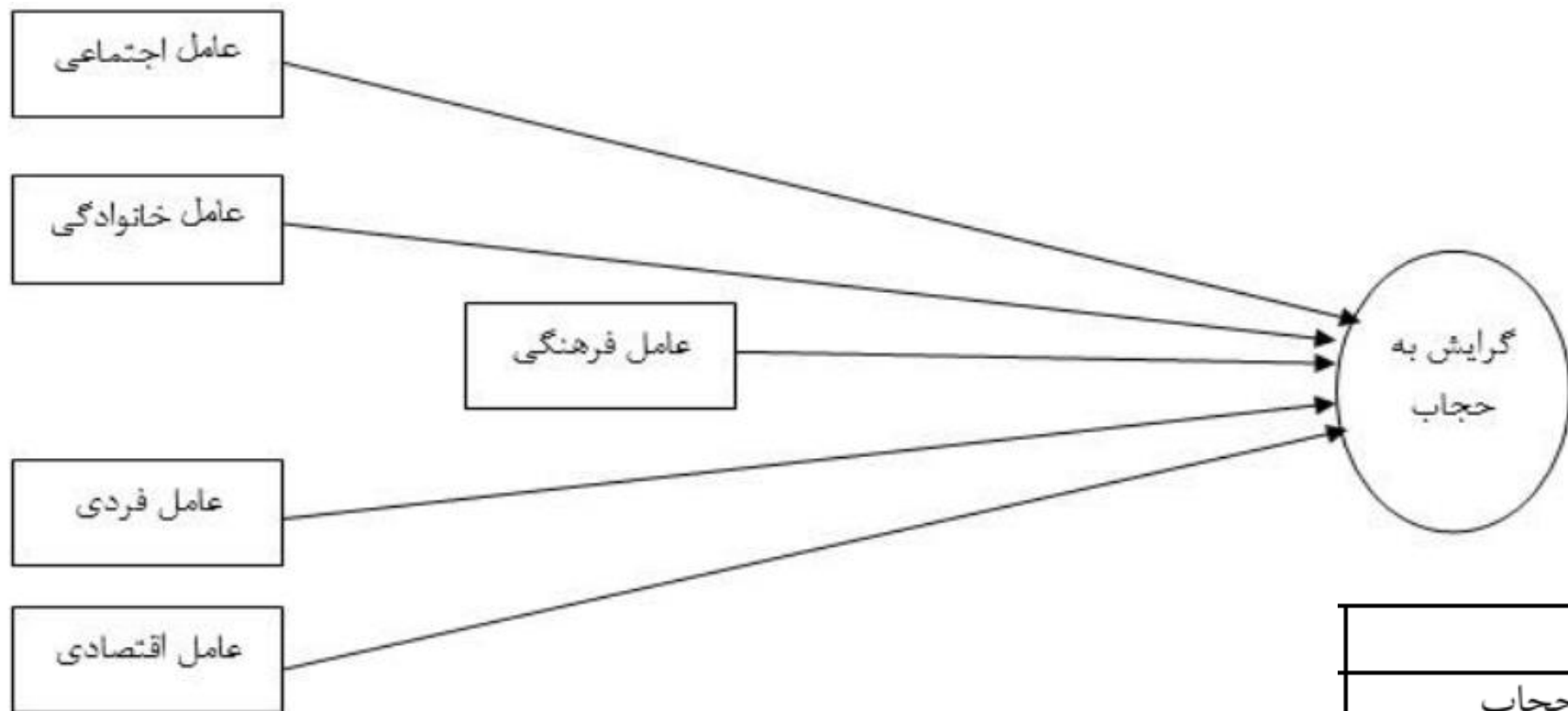
یافته‌های پژوهش کیفی تاج‌بخش (۱۳۹۸) بیانگر وجود سبک‌های مختلف پوشش شامل پوشش فردی‌شده، پوشش مدرن، پوشش مصلحتی، پوشش تکلیفی، موقعیت‌مندی پوشش و نسبی شدن پوشش دارد.

جوانی و امیری (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان عوامل گرایش به بدحجابی و راهکارهای مقابله با آن، که به‌صورت توصیفی - پیمایشی و میدانی انجام گرفت. با تفکر سیستمی به موضوع حجاب پرداخته و حجاب به‌عنوان یک سیستم اجتماعی در نظر گرفته شد. عناصر کلیدی آن در چهار محور ورودی، فراگرد، پیامد و بازخورد مورد بررسی قرار گرفت.

متانی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان نقش رسانه‌های جمعی در گسترش فرهنگ حجاب و عفاف زنان به نقش اثرگذار اطلاع‌رسانی و آموزش‌های سازنده، ترویج مدل‌ها و الگوهای مناسب پوشش، ارزش نهادن به مسئله حجاب، همگن‌سازی و جریان‌سازی افکار عمومی، جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری در گسترش فرهنگ حجاب و عفاف تأکید دارد.

نتایج یک پژوهش نشان داد که در تهیه لباس تنها برای ۲۳ درصد جوانان، پوشیدگی لباس مهم است، در حالی که ۳۵ درصد آنان مارک داشتن و همین طور خارجی بودن لباس را مهم می‌دانستند (نصرتی و ذوالفقاری، ۱۳۹۱، ص ۱۱۳). پژوهشگر دیگری نیز کاهش معنادار هویت دینی، به‌ویژه در بحث رعایت عفاف و حجاب را، طی دوران تحصیل دانشگاهی در میان دانشجویان نشان می‌دهد (مهرام، ۱۳۸۸). برخی یافته‌های پژوهشی نیز یادگیری انحرافات اخلاقی، جنسی و کاهش حساسیت در مورد عفاف و حجاب را از جمله یادگیری‌های پنهان دوران دانشجویی برمی‌شمارد (سعیدی رضوانی و باغگلی، ۱۳۸۹، ص ۹۹-۱۰۳). پژوهشگر دیگری نیز نشان داد که هرچه تحصیلات بالاتر می‌رود، سبک‌های زندگی (به‌ویژه در زمینه مدیریت بدن و توجه به پدیده مد و مارک از جمله در سبک پوشش) مدرن‌تر و هرچه تحصیلات کمتر باشد، سبک‌های زندگی سنتی‌تر (و احتمالاً اسلامی‌تر) می‌شود (نصرتی و ذوالفقاری، ۱۳۹۱، ص ۱۰۹).

مقیاس‌ها
بعد شناختی گرایش به حجاب
بعد عاطفی گرایش به حجاب
بعد رفتاری گرایش به حجاب
عوامل فردی
عوامل اجتماعی
عوامل خانوادگی
عوامل اقتصادی
عوامل فرهنگی

حجاب

از ضروریات اسلام است.

- عزت و سربلندی
- پاکی و سلامت
- سعادت در دنیا
- محبت اهل بیت
- رضای خداوند
- بهشت جاودان

حجاب

- راه خدا
- راه انبیاء و اولیاء
- راه اسلام و قرآن
- راه شهدا
- و صالحین
- راه امام و رهبر و
- انقلاب
- راه خوبان و پاکان

عاقبت:

- راه شیطان
- راه معاندان اسلام
- راه گمراهان
- راه دشمنان
- انقلاب
- راه منافقان
- راه آمریکا و غرب
- راه گنهکاران

عاقبت:

بی حجابی

چادر

بهترین نوع حجاب و نشانه ملی و دینی ماست.

- ذلت و خواری
- فسادوبی بندوباری
- بدبختی و حسرت
- دوری از اهل بیت
- خشم خداوند
- عذاب و آتش جهنم

یادگیری‌های پنهان دانشجویان حاصل از حضور در دانشکده پزشکی
در زمینه عفاف و حجاب

۱. تمایل به پوشش‌های نامناسب و پوشیدن آن

- ۱-۱. سلیقه‌ای دانستن حجاب
- ۲-۱. تلقی از بی‌حجابی به‌عنوان ارزش.
- ۳-۱. کاهش رعایت حجاب (پوشش اسلامی)
- ۴-۱. متعارض دانستن رعایت پوشش اسلامی با پزشکی
- ۵-۱. تلقی منفی نسبت به حجاب

۲. تمایل به انجام ظاهر آرای‌های متعارض با اصول دینی

- ۱-۲. تلقی مثبت از آرایش (به‌مثابه تمیزی و بهداشت دانستن)
- ۲-۲. روند افزایشی انجام آرایش در افراد
- ۳-۲. عدم رعایت شأن پزشکی در آرایش
- ۴-۲. انجام آرایش زننده
- ۵-۲. انجام آرایش‌های خلاف شرع
- ۶-۲. کم‌رنگ شدن حساسیت در مورد آرایش دیگران

۳. ایجاد و تقویت تعامل‌های خلاف شرع و اخلاق

- ۱-۳. اعتماد بیجا (افراطی) به جنس مذکر
- ۲-۳. نگاه مثبت، ایجاد و شیوع پدیده "دوست اجتماعی"
- ۳-۳. تصور نادرست از محرمیت پزشک نسبت به بیمار
- ۴-۳. طراحی و اجرای تقریحات دسته‌جمعی مختلط
- ۵-۳. شکل‌گیری ارتباطات خلاف شرع بین پسر و دختر

نمونه‌هایی از نقل قول‌های مستقیم مصاحبه‌شوندگان در مقوله تمایل به پوشش‌های نامناسب و پوشیدن لباس‌های غیرمناسب

مقوله اصلی: تمایل به پوشش‌های نامناسب و پوشیدن لباس‌های غیرمناسب	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
۱-۱. سلیقه‌ای دانستن حجاب	<p>کد ۱۷: بعضی‌ها حجابشون کم شده اما به نظر من این یک مسئله شخصی است و به خودشون ربط داره.</p> <p>کد ۲۰: اینجا یاد گرفتم که مسائل مذهبی مثل حجاب، چیزهایی است که مردم روش تعصب دارند، نمی‌شه راحت در موردش صحبت کرد و این مسائل اصلاً نباید برات مهم باشه. باید کلاً توی برخوردهایت اینها را مسائل سلیقه‌ای بدانی که نباید توش دخالت کنی.</p> <p>کد ۲۳: پوشش آدم یک امر کاملاً شخصی و به خود آدم مربوط میشه ... نباید دیگران این قدر توش دخالت کنند. هرکسی در مورد پوشش خودش، باید خودش انتخاب کنه.</p> <p>کد ۹: بیشتر دانشجویان پزشکی این مسئله حجاب و پوشش را یک امر اعتقادی و شخصی تلقی می‌کنند که خیلی مهم نیست و به نظر آنها هرکسی، تفکرات و عقاید خودشان دارند.</p>
۱-۲. تلقی از بی‌حجابی به‌عنوان ارزش اجتماعی (و شأن پزشکی)	<p>کد ۲: به هر حال اینها دانشجوی پزشکی‌اند و با جامعه‌ای با پرستیژ بالای اجتماعی سروکار دارند، طبیعی که بخوان پوشش شیک‌تر، آزادتر و متناسب با این جو داشته باشند.</p> <p>کد ۱۶: خوب در دانشگاه پزشکی با جامعه‌ای با پرستیژ بالای اجتماعی سروکار داری و اینها خیلی به سر و وضع‌شون اهمیت می‌دهند و باکلاس‌ن. معمولاً باهم راحت‌ترند و در زمینه پوشش هم کم حجاب‌تر و آزادترند ما هم می‌خواهیم این شأن و پرستیژ را داشته باشیم.</p> <p>کد ۱۲: شما به‌عنوان یک پزشک زیر ذره‌بینی و براساس پوششت و میزان شیک بودن مورد قضاوت قرار می‌گیری؛ و پوششت خیلی مهم می‌شه چه در محیط درمان و چه غیر آن؛ و باعث می‌شه که به حرفت عمل کنند.</p> <p>کد ۷: دانشجویهای پزشکی یک‌جورایی خود را دکتر دانسته و طبقه اجتماعی خود را بالاتر از سایر افراد و کادر بیمارستان می‌دانند و احساس می‌کنن تافته جدا بافته‌ای هستند و باید با تغییر در ظاهر و آرایش تفاوتی با اغلب جامعه دیگر داشته باشند و این به دلیل ارزشی هست که جامعه به آنها داده است و از روز اول ورود دانشگاه همه آنها را دکتر خطاب می‌کنند که به آنها احساس خودبزرگ‌بینی می‌دهد و این خودبزرگ‌بینی را با تغییر پوشش به رخ دیگران می‌کشن.</p>

مقوله اصلی: تمایل به پوشش‌های نامناسب و پوشیدن لباس‌های غیرمناسب	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
۳-۱. کاهش رعایت حجاب (پوشش اسلامی) در دانشجویان	<p>کد ۱۹: تعداد زیادی شون مثلاً نزدیک ۶۰ درصد حجابشون کمتر شده.</p> <p>کد ۲۷: خیلی‌ها تغییر کردند و ظاهرشون بازتر و حجابشون کمتر شده.</p> <p>کد ۲۲: اوایل خیلی‌ها حجابشون مناسب و قابل قبول بود، اما کم‌کم خیلی‌هایی که اول چادری بودند، دیگر چادرشان را برداشتن یا خیلی‌ها که حجاب یا پوشش مناسب‌تری داشتند، حالا دیگر مثل اون زمان پوششان مناسب نیست.</p> <p>کد ۵: اوایل حجاب ۸۰ تا ۸۵٪ رعایت می‌کردند ... ولی این اواخر به ۲۰٪ رسیده است.</p> <p>کد ۲۴: موارد تقریباً زیادی بوده که حجابشون کمتر شده، شل‌تر شده.</p> <p>کد ۴: خیلی‌ها چادر داشتند، چادرشونو برداشتند بعد کم‌کم مقید بودنش هم نداشتن.</p> <p>کد ۳: الان گاهی بچه‌ها عکس‌های اوایل دانشگاهمون رو در گروه می‌زارن می‌بینم بچه‌هامون اکثراً دخترایه قیافه اصلاح نکرده دخترانه داشتن. اکثراً یا چادر داشتن یا حتی اگر مانتویی بودن، مقنعه‌هاشون جلو بود، ولی الان شاید حداقل ۱۰ نفر از آنهایی که چادری بودند، چادرشان رو گذاشتن کنار یا کم‌کم که گذشت هی مقنعه‌ها اومد عقب‌تر یا مثلاً بچه‌هایی که حجابشون کامل بود هی به سمت بی‌حجابی رفتن، یا مثلاً الان تو اینستاگرام و تلگرام عکس‌های بی‌حجاب می‌زارن.</p> <p>کد ۱۷: دخترهایی بودن که حجاب کامل داشتن، اما حالا مانتوی تنگ و کوتاه می‌پوشند، در بیمارستان ساپورت می‌پوشند و چادر رو کاملاً گذاشتن کنار.</p> <p>کد ۱۲: بعضی‌ها خیلی تغییر کردن ... مثلاً افرادی داشتیم که سر و وضعش خیلی عوض شد. اوایل حجابش کامل بود و ساق دست می‌پوشید ولی الان موهاش بیرون، موهاش رنگ می‌کنه، رویوشش کوتاه شده و از این حرف‌ها ... یک عده محدودی هم بودن که حتی ۱۸۰ درجه تغییر کردن (یعنی خیلی زیاد حجابشون کم شده و تعاملاتشون منفی شده).</p>

مقوله اصلی: تمایل به پوشش‌های نامناسب و پوشیدن لباس‌های غیر مناسب	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
پوشش اسلامی با حرفه پزشکی	<p>کد ۱۹: واقعاً یک چیزهایی با پزشکی مغایرت دارد مثلاً اینکه در اتاق عمل لباسمون آستین باید داشته باشد این کاملاً غیراستاندارد و غیربهداشتی است.</p> <p>کد ۶: بعضی پوشش‌ها به حرفه پزشکی نمی‌خوره مثل اینکه مثلاً مقنعه یا مانتوی بلند و رنگ تیره اصلاً بهداشتی نیست در پزشکی. بعضی‌ها مصرند که حتماً مثلاً لباس گشاد و بلند بپوشند در حین کار، اینها مثل اینکه فلسفه پزشکی و ضروریات آن را نفهمیدن. خوب لباس بلند خیلی در پزشکی دست و پاگیر است.</p> <p>کد ۷: لباس پزشک باید سفید، تمیز و در بسیاری از مواقع کوتاه و تقریباً تنگ باشد که خیلی مزاحمتی براش ایجاد نکند و مثلاً آستین بلندی نداشته باشد ولی اینجا اصلاً به این مسائل اهمیت نمی‌دهن چون می‌گن در کشور اسلامی هستیم. خوب این با استانداردهای حرفه‌ای مون منافات داره.</p>
(سیاسی و حکومتی بودن)	<p>کد ۲۴: الان حجاب فقط مسئله اجتماعی نیست و به یک مسئله سیاسی هم تبدیل شده ... بچه‌هایی که کم حجاب‌ترن، فکر می‌کنن که سیاستمداران حجاب رو به‌عنوان یک ابزار استفاده می‌کنن.</p> <p>کد ۲: این مسئله جنبه سیاسی داره به خاطر این هم اینها (مذهبی‌هایی که در رأس حکومت‌اند) این قدر تلاش می‌کنن تا تفکرات شونو غالب کنن.</p>

مقوله اصلی: تمایل و انجام ظاهرآرایی‌های متعارض با اصول دینی و حرفه‌ای	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
۱-۲. تلقی مثبت از آرایش (به‌مثابه تمیزی و بهداشت دانستن)	<p>کد ۲۴: بعضی‌ها به این نتیجه رسیدن که من می‌تونم حجابمو رعایت نکنم، آرایش کنم و خیلی آراسته‌تر باشم، خیلی زیباتر باشم، خیلی جذاب‌تر باشم، بالأخره آدم از زیبایی و زیبایی خودش لذت می‌بره.</p> <p>کد ۱۷: خب چی می‌شه من اگر آرایش کنم چون اگه رژ لب نزنم قیافم مثل اون یخچال سفید باشه، ممکن دیگران فکر کنن چقدر شلخته است. به هر حال آراستگی برای زن خوبه.</p> <p>کد ۱۹: الان دیگه آرایش کردن به معنی رعایت بهداشت و تمیزی تلقی می‌شه و اگر کسی آرایش نکنه جای تعجب داره.</p> <p>کد ۱۶: بعضی‌ها فکر می‌کنن دخترهایی که آرایش نمی‌کنن یا مثلاً اصلاح ابرو اینها انجام نمی‌دهن افراد نامرتبی‌اند؛ و این مسئله در انتخاب دخترها توسط پسرها واقعاً نقش دارد.</p>
۲-۲. روند افزایشی انجام آرایش در افراد	<p>کد ۳: مثلاً من زمان خودمون را ۷ سال پیش مقایسه می‌کنم ما می‌اومدیم تو دانشکده بچه‌ها زمان ما مثلاً چه شکلی بودن چهره‌هاشون چه جوری بود، الان که مثلاً به موقع‌هایی میام کاری دارم دانشکده الان که دانشکده تعطیل بچه‌ها خیلی تغییر کردن. زمان ما اگه کمی آرایش می‌کردیم آرایش خیلی ملیح لایت در حد چند نفر بین بچه‌ها بوده بقیه در حد یه رژ لب فقط ولی الان که میام دانشکده، دانشکده دیگه کلاً می‌بینی همه سالن مد.</p> <p>کد ۲۴: تغییر در آرایش فراگیرتره. تقریباً بیش از ۷۰ درصد بچه‌هایی که اصلاً آرایش نمی‌کردن اول، الان آرایش می‌کنن.</p> <p>کد ۲۲: اونایی که اول آرایش‌ها رو رعایت می‌کردن، آرایشی نداشتن، بالاتر که می‌رفتیم خیلی این رعایت کمتر می‌شد.</p>

مقوله اصلی: تمایل و انجام ظاهر آرایه‌های متعارض با اصول دینی و حرفه‌ای	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
۲-۳. رعایت نکردن شأن پزشکی در آرایش	<p>کد ۱۷: بچه‌ها مثلاً کیف و لوازم آرایش با خودشون می‌آوردن بیمارستان. می‌رفتن توی سرویس بهداشتی، بعد برمی‌گشتن، می‌گفتن خوب الان دیگه. انگار که آماده شدن که برن یه عروسی درست و حسابی به جای اینکه بیان کار پزشکی کنن.</p> <p>کد ۱۰: یک حس خودبزرگ‌بینی که بعضی‌هاشون دارن اینکه خوب حالا اینکه مثلاً اینها یک رشته خاص اند اجازه دارن هر کاری را انجام بدهند و هر پوشش و آرایشی را انجام بدهند که واقعاً شاید دیگه در شأن یک پزشک نباشد که این طوری آرایش کند یا این طور لباسی بپوشه.</p>
۲-۴. انجام آرایش زننده (کاشتن ناخن، مژه و... در تعداد محدودی)	<p>کد ۱۱: بعضی‌ها چنان آرایشی در بیمارستان دارن که آدم تعجب می‌کند که اینها اومدن بیمارستان یا رفتن سالن آرایش. مثلاً با مژه و ناخن کاشته شده میان بیمارستان. در دانشکده این طور نبودن.</p> <p>کد ۱۰: من نمی‌دانم اینها کی از خواب بیدار می‌شن که هر روز با یک آرایش ۷ قلمی می‌آیند دانشگاه. انگار نه انگار اینجا یک محل رسمی و آکادمیک است. در حالی که اوایل این طوری نبودن.</p> <p>کد ۱۵: بعضی‌ها محل تحصیل با عروسی گویا اشتباه می‌گیرن. آخه این نوع آرایش زننده واقعاً مال محیط کار نیست مال عروسی است. البته تعداد اینها کم است ولی هستن.</p> <p>کد ۷: آرایش خیلی رواج دارد بین بچه‌ها حتی در حد کاشت ناخن و مژه و اینها در حالی که اینها اصلاً کار بهداشتی نیست و منبع آلودگی است.</p>

مقوله اصلی: تمایل و انجام ظاهر آرایه‌های متعارض با اصول دینی و حرفه‌ای	
خرده مقولات	نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها
۲-۵. انجام آرایش‌های خلاف شرع	<p>کد ۷: آرایش خیلی رواج دارد بین بچه‌ها حتی در حد کاشت ناخن و مژه و اینها در حالی که اینها اصلاً کار بهداشتی نیست و منبع آلودگی است.</p> <p>کد ۶: خیلی‌ها آرایش می‌کنند در محیط بیمارستان و دانشگاه.</p> <p>کد ۲: آرایش را تقریباً بیشتر بچه‌ها دارند. مثلاً ۹۰ درصد بچه‌ها در حد یک رژلب و مداد آرایش می‌کنن.</p> <p>کد ۲۱: تعداد محدودی از بچه‌هایی که اول آرایش نمی‌کردن هنوز هم همان طوری‌اند ولی بیشترشون در دانشگاه آرایش می‌کنند.</p> <p>کد ۱۶: بعضی‌ها در دانشگاه دچار این تغییر شدن که مثلاً حدود را کمتر رعایت می‌کنند مثلاً اول اصلاً بلد نبودن آرایش کنند اما الان در این کار خبره‌اند و همیشه آرایش دارند و همه می‌دانند که اینها فوق‌العاده قشنگ بلدند آرایش کنند.</p>
۲-۶. کم‌رنگ شدن حساسیت در مورد آرایش دیگران (از سوی افرادی که آرایش نمی‌کنند)	<p>کد ۲۳: من خودم این کارها (آرایش در مقابل نامحرم) را انجام نمی‌دهم ولی راجع به دیگران هم نظری ندارم. آنها زندگی خودشان و اختیار خودشان را دارند یعنی با استانداردهای خودشون دارن این کارها را می‌کنن.</p> <p>کد ۲۴: ما هیچ‌وقت با همدیگه، با دوستانمون، در مورد این چیزا صحبت نمی‌کنیم ... هیچ‌وقت نشده که ما باهم صحبت کنیم که اصلاً حالا مثلاً تو چرا حجاب نداری؟ یا چرا آرایش می‌کنی؟ در مورد این چیزا اصلاً باهم صحبت نمی‌کنیم.</p> <p>کد ۲۵: با اینکه خودم آرایش نمی‌کنم و حجاب رعایت می‌کنم ولی به دیگران هم کاری ندارم و بهشون تذکر نمی‌دهم.</p> <p>کد ۱۵: با اینکه خودم باحجابم ولی در مورد آرایش و پوشش نامناسب دیگران هم دیگه حساسیت زیادی ندارم و چیزی بهشون نمی‌گم و کاری به کارشان ندارم.</p> <p>کد ۱۱: امر به معروف و نهی از منکر در زمینه حجاب و آرایش کردن دیگران، عملاً کار بی‌خودی الان و حتی افراد باحجاب در دانشگاه به خودشان این اجازه را نمی‌دهن که چنین کاری کنند.</p>

نمونه‌هایی از نقل قول‌های مستقیم مصاحبه‌شوندگان در مقوله ایجاد و تقویت تعامل‌های خلاف شرع و اخلاق در دانشجویان

مقوله اصلی: ایجاد و تقویت تعامل‌های خلاف شرع و اخلاق در دانشجویان	
مقولات	خرده مقولات
<p>۲-۳. تصور نادرست از محرمیت پزشک نسبت به بیمار</p>	<p>۵: درسته که پزشک به مریض محرم است اما برام سؤال بوده که آیا این محرمیت شامل دوره تحصیل پزشکی هم می‌شه و چون قرار پزشکی یاد بگیریم، این اشکالی نداره. یا مثلاً آیا نباید سوگند را اول دوره انترنی بخوریم که مشکلی پیش نیاد یا همان آخر دورمون سوگند باید بخوریم.</p> <p>۲۰: با تعجب در خصوص اینکه هنگام معاینه مریض غیرهمجنس چکار می‌کنی و چطور حریم رعایت می‌کنی؟ می‌گفت این سؤال چیه که می‌پرسید؟ مگه پزشک محرم نیست.</p> <p>۲۱: اولیای بحث‌های محرم و نامحرم در معایناتم خیلی رعایت می‌کردم و مواظب بودم که وقتی به یک نامحرم برخورد می‌کنم و دارم معاینه می‌کنم دستم بهش نخورد یا دستش بهم نخورد. ولی الان البته بدون هیچ هدف خاصی مثلاً توی معاینه‌ها اینها، دستم به کسی می‌خورد یا مثلاً یک نامحرم دارم، معاینه می‌کنم خیلی دیگه حساسیت‌های اون قبلاً ندارم. بعضی وقت‌ها می‌گم درست است اینکه می‌گن پزشک محرم است. چون که اصلاً فرقی نداره برام؛ یعنی هنگام معاینه اصلاً به این مسائل که این کی فکر نمی‌کنم ... واقعیت اینکه الان بدون دقت برخورد می‌کنم، قبلاً برام مهم‌تر بود و بدون هیچ هدفی، رعایتش کمتر شده است.</p> <p>۱: صحبت کردن اساتید راجع به حد و حدود شرعی در معاینه مریض کمی غیرعادیه. چون به نظرم اینها اصلاً چیز مهمی نیست. توجه به این مسئله اصلاً جایی ندارد که من بخوام بگم نباید این کار بکنم چون دکتر به مریض محرم است ... پزشکی جای حجب و حیای تا این حد نیست.</p> <p>۱۹: زن و شوهری (دانشجوی پزشکی) را می‌شناسم که خیلی مقیدند و کشیک‌هاشون را باهم می‌روند تا مجبور نباشن که جنس مخالف را معاینه کنند ... ولی این برام اصلاً تعریف شده نیست که چرا این کار می‌کنی؟ تو به‌عنوان یک پزشک باید همه را معاینه کنی. حتی خود مراجع تقلید ما گفتن که پزشک محرم بیمار است. به نظرم اگر این‌قدر مسائل اعتقادی‌شون با شغلشون منافات دارد باید شغل دیگری را انتخاب می‌کردن.</p>
<p>۳-۳. طراحي و اجراء تفریحات دسته‌جمعی مختلط از دانشجویان</p>	<p>۲۳: معمولاً بچه‌ها باهم برنامه‌ریزی می‌کنند که دختر و پسر گروهی باهم بروند بیرون. مثلاً گردش چیز. بیشتر این افرادی کسانی‌اند که می‌خواستند مثلاً دوست اجتماعی رو جا بیندازند و سعی می‌کردن هر بار دوباره یک قرار دیگه بزارن.</p> <p>۳: خیلی وقتاً دانشجویهای پزشکی دختر و پسر، گشت و تفریح و بیرون و رستوران و نمی‌دونم فلان جا با همدیگه قرار می‌زارن؛ و باهم می‌روند تفریح.</p> <p>۵: بعضی از بچه‌ها هستن که دنبال دوستی‌های خارج از دانشگاه و اینها نیستن. باهم بیرون رفتن و خوش گذراندن اینها معمولاً باهم دسته‌جمعی و مختلط بیرون می‌رن.</p> <p>۲۲: بچه‌ها خیلی با همدیگر بیرون می‌رفتند. مثلاً آخر هفته‌ها یک کافی‌شاپی قرار می‌گذاشتند یا مثلاً چهارشنبه‌سوری قرار بگذارن بیرون، از این جور حرف‌ها.</p> <p>۲: توی دانشگاه یاد گرفتم که با پسرها بدون هیچ احساس گناهی حرف بزنم یا حتی باهم دسته‌جمعی بیرون بریم که این خیلی خوبه.</p>
<p>۲-۴. بین‌پسران و دختران</p>	<p>۲۴: می‌دانم کسانی هستند (دختر و پسر) که باهم خیلی صمیمی‌اند و ارتباط خیلی صمیمی باهم دارن.</p> <p>۱۱: بعضی‌ها این‌قدر باهم صمیمی رفتار می‌کنند که انگار دارند با یک دختر رفتار می‌کنند مثلاً می‌خوان صداشون بزنن بهشون دست می‌زنن. مثلاً خانم می‌خواهد همکاری (مرد) را صدا بزند با دست به شانه‌اش می‌زند انگار دارد با یک زن صحبت می‌کند.</p> <p>۱۰: شنیدم بعضی‌ها باهم ارتباطات دختر و پسری حتی دارند.</p> <p>۱۷: بعضی‌ها این‌قدر باهم راحت‌اند که آدم تعجب می‌کنه چرا اینها اینطوری‌اند مثلاً باهم برف‌بازی می‌کنن. یا همدیگر را با اسم کوچک و القاب نامناسب صدا می‌زنند.</p> <p>۱۳: بعد مدت‌ها از بیمارستان رفته بودم دانشکده. باور نمی‌کردم این‌قدر اینها باهم راحت باشن. همه‌شون دوتا دوتا (منظورش یک دختر یک پسر) روی صندلی‌های تو محوطه نشسته بودن و باهم می‌گفتن و می‌خندیدن.</p>

مقوله اصلی: ایجاد و تقویت تعامل‌های خلاف شرع و اخلاق در دانشجویان	
مقولات	خرده مقولات
<p>۱-۳. اعتماد بیجا (افراطی) به جنس مذکر</p>	<p>نقل قول‌های مستقیم از مصاحبه‌ها</p> <p>۲: در برخورد هام شاید راحت‌تر شده باشم ولی این اصلاً جنبه بدی نداره برای من. مثلاً من نگاه جنسی ندارم به یک پسر. جنسیت برام مطرح نیست و مسئله جنسیت رفع شده. الان راحت می‌توانم باهاشون صحبت کنم، می‌توانم باهاشون برم بیرون.</p> <p>۱۹: عده‌ای از دانشجویها می‌گن این پسر دوستم و اون یکی ام دوستم و... و لزومی نمی‌بینن که حجابشون حفظ کنن. چون همه را دوست اجتماعی‌شون می‌بینن و اعتماد می‌کنند و اصلاً لزومی نمی‌بینن رعایت آن را.</p> <p>۱۸: خیلی از بچه‌های کلاس‌مون همه رو یا خیلی‌هاشون رو با اسم کوچک صدا می‌کنن و می‌گن چه فرقی می‌کند طرف دختر باشه یا پسر همه باهم هم‌کلاسی و دوستیم.</p> <p>۱۷: بعضی دانشجویهای دختر آن‌قدر با پسرها راحت‌اند که خیلی از مسائل شخصی زندگی‌شون بهشون می‌گن و خیلی باهم صمیمی‌اند درست مثل یک دوست‌دختر.</p> <p>۲۲: بعضی‌ها کلاً با پسرها راحتن. مثلاً با اسم کوچیک همدیگر رو صدا می‌کنن؛ و درست مثل یک دختر باهاشون رفتار می‌کنند. مثل اینکه باهم تعارف ندارن. یا بگن آهای این کار زشته یا جلوی پسران نباید این حرف رو بگن. نه ندارن.</p> <p>۵: بعضی‌ها خیلی با پسرها راحتن در حالی که به نظر من بعضی از آقایون اینها هستن که کلاً می‌خوان با خانم‌ها بگند و بخندند و واقعاً هدف دیگری ندارند. واقعاً این افراد خیلی سوءاستفاده می‌کنند؛ اما دخترها کمتر به این مسئله توجه می‌کنند و بهشون اعتماد می‌کنن.</p>
<p>۲-۳. نگاه مثبت، به ایجاد و شیوع پدیده‌ای به‌عنوان "دوست اجتماعی" بین پسران و دختران</p>	<p>۱۸: بعضی‌ها باهم دوست اجتماعی‌اند و این را مثل این می‌دانند که مثلاً با یک دختر دوست‌اند.</p> <p>۱: خیلی‌ها باهم دوست‌اند یعنی دوست اجتماعی‌اند.</p> <p>۱۹: دوست اجتماعی‌رو یک چیز مثبت می‌دانم؛ و بهش اعتقاد دارم. به نظرم این ارتباطات می‌تواند مثبت باشد و خیلی در درس‌ها به بچه‌ها کمک کند.</p> <p>۹: برخی‌ها باهم دوست هستند (منظورش دوست غیرهمجنس داشتن) و اون دوست شدن برایشون تعریف شده است و اینکه فقط دوست باشند.</p> <p>۱۷: خیلی‌ها باهم دوست اجتماعی‌اند و می‌گن ما فقط باهم دوستیم و هیچ نیت دیگری نداریم.</p> <p>۲: خیلی از بچه‌ها الان باهاشون صحبت کنی. دوست اجتماعین؛ اما هیچ کدوم به اون معنا دوست نیستن باهمدیگه. به نظر من برای ندیای امروز لازمه تا به حدیش البته.</p> <p>۲: همشون باهم دوستن به اکیین مثل من که با دخترا دوستم با پسرا دوستن. خیلی زیاد شده الان؛ و برایشون اصلاً مهم نیست. خیلیم زیادن.</p>

مصادیق بدحجابی

استفاده از مانتوهای بدون آستین و کوتاه و تنگ و مدل دارخاص

نازک بودن مانتو

شلوار تنگ ، مدل دار و ساپورت

استفاده از لباس هایی با رنگ های نامناسب

مقنعه کوتاه ، مقنعه داخل لباس

پوشش نامناسب (پیدا بودن موی سر)

آرایش کردن (مثلاً ناخن بلند ، استفاده از لاک ، حلقه ناخن ، عینک دودی جهت مخفی نمودن آرایش و آرایش صورت)

استفاده از زیورآلات مشهود

پیدا بودن بدن (مانند بالا زدن آستین ها)

استفاده از چکمه بلند

حرکات و رفتارهای ناشایست در محیط

ضرورت ارائه بسته سیاستی عفاف و حجاب

«تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» (البقرة/۲۲۹)

این امکام حدود الهی است پس از این حدود تجاوز و سرکشی نکنید کسانی که به مریم امکام
و حدود الهی تجاوز کنند پس آنان قطعاً از ظالمین هستند

ضرورت

اولا حجاب حکم قطعی شرع مقدس اسلام است.

ثانیا حجاب قانون رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران است.

ثالثا عفت و حیا با مصداق بروز حجاب موجب استحکام بنیان خانواده و در نتیجه رشد فعالیت های موثر بدنه اجتماع است.

بیان مسئله

هم اکنون در مواجهه با مسأله عفاف و حجاب سه رویکرد را می توان اتخاذ نمود

لغو حجاب قانونی و اختیاری کردن حجاب

ادامه وضع موجود و تکرار تجربه سالیان گذشته

ارائه برنامه و طرح جامع در خصوص عفاف و حجاب

آسیب شناسی وضعیت موجود

در شرایط کنونی که مردم درگیر مشکلات زندگی خصوصاً مسائل اقتصادی می‌باشند، مهم‌ترین مانع مسئولین برای ورود جدی به مسأله عفاف و حجاب، نگرانی از ایجاد تنش و ناآرامی‌های اجتماعی است. در حال حاضر در مواجهه با این معضل، گاهی بدحجاب‌های هنجارشکن توسط گشت‌های پلیس امنیت اخلاقی دستگیر شده و به دادگاه‌ها معرفی می‌شوند که این اتفاق عمدتاً با مقاومت‌های مردمی مواجه می‌شود.

عدم تنش‌زایی

در مسأله حجاب دو نوع نگاه افراطی و تفریطی و به تبع دو گونه اقدام وجود داشته و دارد: الف) بعضی، برخورد تند اجرایی و اقدامات سلبی مانند حبس و شلاق را تنها راه مواجهه با بدحجابی می‌دانند و با انجام صرف این اقدامات موجب بدبینی و تقابل مردم می‌شوند. ب) گروه دیگر با تأکید صرف و یک‌جانبه به کار فرهنگی و نفی هرگونه اقدام عملی، راه حل را منحصر در کار فرهنگی و نفی هرگونه برنامه عملی می‌دانند. اما واضح است که در طول بیش از چهل سال بعد از انقلاب، شعارهایی مانند کار ریشه‌ای، کار اصولی، کار پخته، پرداختن به علت‌ها نه معلول‌ها، اول حل مشکلات اقتصادی بعداً پرداختن به مسائل اجتماعی و تربیتی، کار زیربنایی فکری، حل مسأله در انحصار لقمه حلال با درست کردن اقتصاد کشور و شعارهای مشابه عامه‌پسند دیگر، کارگر نیفتاده شعارهایی بی‌فایده بوده و وضعیت عفاف و حجاب هر سال خراب‌تر شده است.

توأمان نمودن کار فرهنگی و کار اجرایی

غالباً اقدامات صورت گرفته در جهت اصلاح وضعیت حجاب، به صورت کلی و بدون در نظر گرفتن اقتضائات منطقه، فرهنگ بومی، زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و با بخشنامه‌های کلی انجام می‌گیرد و چون مسائل اثرگذار نامحسوس در نظر گرفته نمی‌شود، مسیر حرکت منحرف

مرحله‌ای - منطقه‌ای

آسیب شناسی وضعیت موجود

در طول سال ها بعد از انقلاب از مهمترین مانع های عدم اجرای عفاف و حجاب ، مسئولین جامعه با مشغله های فراوان بوده اند. عموماً در برنامه های رایج، قسمت اصلی طرح توسط نیروهای رسمی و دولتی اجرا شده و نقش مردم صرفاً در حیطه گزارش دهی خلاصه می شود.

مردمی بودن

بسیاری از دستگاه ها کارمندانی را مشاهده می کنند که بعنوان نماینده دولت، قانون حجاب را رعایت نمی کنند. همان دولتی که ادعای فرهنگ سازی در سطح خانواده داشته و در شهرها و معابر عمومی با پدیده بدحجابی مقابله می کند. این دوگانگی و تعارض بین حرف و عمل از مهم ترین عوامل سلب اعتماد مردم از نظام و شعارهای مسئولین در موضوع عفاف و حجاب است.

اعتمادسازی مردمی با شروع از دستگاه های دولتی

در مواجهه با مسئله ای، وقتی اقدام ناقصی انجام گیرد، نه تنها اثربخشی لازم را ندارد، بلکه مقاومت و تجری منکر و ناتوانی متولیان می شود؛ مانند عوارض استفاده ناقص از دارو برای بیمار.

همه جانبه و جامع

فقدان ضمانت اجرایی مؤثر از مهم ترین دلایلی است که حتی در قسمت هایی که قوانین نسبتاً مفصلی برای این موضوع وضع شده، موجب شده اصلاح عفاف و حجاب در حد شعار و بی نتیجه باقی بماند. از جمله در مصوبه جلسه ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی که ۳۲ نهاد را موظف به وظایف متعدد در خصوص اجرای بندهای عفاف و حجاب نموده است.^۱

دارای ضمانت اجرایی

آسیب شناسی وضعیت موجود

دارای استمرار

اقداماتی که برای مسأله حجاب صورت گرفته (در حوزه اقدامات میدانی یا در وضع قوانین) غالباً بعد از حادثه‌ای تلخ مانند شهادت ناهی از منکر یا بروز و ظهور هنجارشکنی‌های شدید و به تبع جریحه‌دار شدن احساسات دینی جامعه صورت گرفته است. طبیعی است هیاهوها پس از مدتی فروکش می‌نماید و متاسفانه چون این مسائل همراه با شعارهای بی پشتوانه بوده، کاربه صورت نیمه کاره رها شده و ای بسا بعد از هر حرکت مقطعی وضع بدتر از سابق نیز گشته است.

تطابق عرف منطقه با معروف حجاب

بی‌توجهی به عرف، فاصله عرف جامعه با معروف عقلی و شرعی حجاب، مقتضیات بومی و مذهبی و حساسیت‌های جامعه و عدم استفاده از همدلی مردم؛ ناکارآمدی اقدامات مختلف را - خصوصاً در مسأله عفاف و حجاب - به همراه داشته است.

جایابی نقش هر دستگاه دولتی

زمانی که دستگاه‌ها در یک نقشه واحد به ایفای نقش خود در زمینه فرهنگ‌سازی حجاب و اجرای موثر آن نپردازند، در صحنه جامعه شاهد اقدامات پراکنده و بی اثر خواهیم بود که گاهی ممکن است حتی اثر همدیگر را تضعیف نمایند.

آسیب شناسی و پژوهش تجارب گذشته، بررسی ناکارآمدی اقدامات قبلی و ریشه‌یابی شکست‌ها

الف) قوانین موجود^۳: عدم قابلیت اجرا مانند شلاق و حبس، عدم پیش‌بینی متولی پاسخگوی مشخص در عین وجود دستگاه‌های زیاد، تراکم قوانین در برخی از موضوعات و فقدان قوانین در موضوعات دیگر، از دست دادن خاصیت بازدارندگی، عدم جامعیت، عدم وجود ضمانت اجرا و عدم بروزرسانی.

ب) مسئولین: مشکلات مربوط به مسئولین را می‌توان در دو حیث الف) نظری (مانند عدم اعتقاد مبارزه با مظاهر فساد، عدم اولویت‌دهی، مواضع نامنسجم و اختلاف نظر، مصلحت‌سنجی برای آینده سیاسی و سایر ملاحظات) و ب) اجرایی (مانند عدم اراده و شجاعت لازم، اکتفا به رهنمود دادن و رها کردن میدان عملیات، گزارش‌سازی، عدم تخصیص بودجه مشخص، انجام کارهای مقطعی و موقت و گاهی غلط و تندروی، عدم استفاده از ظرفیت‌های مردمی، ناکارآمدی پاسخگویی به شبهات، عملکرد ضعیف و حتی منفی رسانه‌ای) خلاصه کرد.

ج) مردم: تغییر سبک زندگی مردم و تبدیل جامعه از فضای سنتی به مدرن که حاصل مواجهه با فرهنگ منحط غرب از طرق مختلف خصوصاً رسانه و فضای مجازی است، منجر به شکاف بین نسلی شده و نقش خانواده و ارزش‌های ملی و مذهبی را تحت تاثیر قرار داده که در همین راستا از اهمیت برخی هنجارها و ارزشها مانند مسائل مربوط به عفاف کاسته شده است.

د) دشمن: تهاجم فرهنگی دشمن به صورت برنامه‌ریزی شده و مستمر با تمام قوا با استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و سایبری در جهت تخریب عفاف و حجاب وارد نبرد شدید شده است.

ه) عملکرد: بسیاری از اقدامات و مواضع گذشته دارای اشکالات جدی بوده که موجب بدبینی و تقابل شده است.

مراحل آماده سازی برای اجرای طرح

به تناسب اقتضات شرایط منطقه

۱. در هر استان، شهرستان و یا منطقه‌ای با محدوده تعیین شده، مشخص می‌شود.
۲. افرادی از معتمدین و افراد موثر همان منطقه که قابلیت هدایت و مسئولیت‌های لازم را دارند شناسایی و زیر نظر شورای امر به معروف و نهی از منکر بالادستی (شهرستان یا استان) تشکیل کارگروه راهبری می‌دهند.
۳. رایزنی‌های کافی با افراد موثر دولتی و مردمی منطقه یا شهرستان برای توجیه و ایجاد آمادگی‌های لازم انجام می‌گیرد.
۴. آمادگی افکار عمومی و اطلاع رسانی‌های لازم برای همان منطقه توسط تیم رسانه ای طرح، انجام می‌گیرد.
۵. معتمدین و ضابطین منطقه براساس شاخص های معینی شناسایی، توجیه شده و آموزش اولیه را می‌بینند. ادامه آموزش در حین کار صورت می‌پذیرد.

۶. وظایف و برنامه‌های نهادهای (مانند مساجد، بسیج، شهرداری و...) و افرادی که توانایی کار فرهنگی دارند توسط کارگروه مشخص تعیین و ارائه می‌شود.

۷. بر اساس شاخص‌های شرعی و قانونی، بدحجابی‌های هنجارشکن و حادثه‌تر یا ملحقیات مظاهر غیرمتعارف همان منطقه توسط کارگروه معتمدین اندیشه‌ورز، مشخص و مجریان نسبت به آنها توجیه می‌شوند.

۸. مبالغ جریمه برای هر یک از شاخص‌ها که از ستاد مرکز مشخص شده است، توسط کارگروه به تناسب شرایط منطقه تعیین می‌شود.

۹. توان رسانه‌ای و آمادگی لشکر سایبری برای به دست گرفتن فضای رسانه‌ای و مجازی بازخوانی می‌شود..

راهکارهای گسترش حیا، عفاف و حجاب در جامعه

آگاهی بخشی به شیوه‌های جذاب و متناسب با ادبیات نسل جوان؛
ارتقای سطح اخلاق و معنویات در جامعه، با استفاده از ابزار تشویقی و توسعه
فرهنگ کتاب‌خوانی در زمینه اخلاق و معنویت؛
جایگزین کردن برنامه‌هایی که با فرهنگ غنی دینی و ملی متناسب و در عین
حال از جذابیت کافی برخوردار باشند؛
توجه ویژه به دانش‌آموزان دبستانی و متوسطه و آموزش کارآمد و اصولی مفاهیم
معنوی به آنان؛
استفاده از رسانه ملی جهت تبیین باورهای دینی و مفاهیمی چون حیا، عفاف و
... در مجموعه‌های داستانی و فیلم‌های سینمایی؛

راهکارهای اجرایی فرهنگ عفاف و حجاب در دانشگاهها

- ۹- آموزش، ساماندهی و بکارگیری نیروهای آگاه زن به منظور نظارت بر رعایت حجاب و پوشش در اجتماع، همراه با روش‌های پسندیده و احترام به حریم افراد.
- ۱۰- تهیه و نشر کتب، مقالات و جزوات تخصصی در زمینه تقویت بنیه اعتقادی و دینی و توسعه فرهنگ عفاف برای والدین و دانشجویان توسط دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاهها.
- ۱۱- آموزش و بکارگیری جوانان آشنا و معارف اسلامی، روان شناسی و جامعه شناسی زن مردم جهت ارائه مشاوره، ترویج معروف‌های اخلاقی و اجرای مناسب‌تر اصول حجاب.
- ۱۲- برخورد غیر مستقیم با عوامل فساد و پوشش نامناسب از طریق تشکل‌های دانشجویی.
- ۱۳- عدم بکارگیری کارکنان بی تفاوت به ارزش‌ها و فاقد صلاحیت در دانشگاهها.
- ۱۴- تهیه گزارش سالانه از وضعیت عفاف و حجاب در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی سراسر کشور و نشان دادن و نتایج اجرایی راهکارهای گسترش فرهنگ عفاف و حجاب و ارائه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- ۱۵- حمایت از تشکل‌های فعال دانشگاهی جهت انجام اقدامات مناسب در گسترش فرهنگ عفاف.
- ۱۶- تأکید بر ضرورت رعایت پوشش و الگوهای اسلامی توسط کارکنان و دانشجویان و اساتید و آرایش نکردن در دانشگاهها.
- ۱۷- آشنا کردن دانشجویان با شرایط ازدواج آسان و تشکیل خانواده مستقل و نیمه مستقل و کمک به انجام ازدواج‌های سالم دانشجویی.

- حمایت مادی و معنوی از نرم فزارهای موبایل که راهکارهای تازه و جذاب برای توسعه‌ی فرهنگ حجاب ارائه می‌کنند و تشویق تولیدکنندگان آنها.
- تهیه‌ی فیلم با هدف آگاهی از فواید حجاب و پخش آن از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای.
- تهیه‌ی فیلم و گزارش از زندگی زنان فعال و موفق در عرصه‌های خانوادگی، مدیریتی، علمی، فرهنگی و هنری با محوریت موضوع "حجاب" و پخش آن در تلویزیون و رادیو، به منظور افزایش بعد احساسی و رفتاری گرایش نسبت به حجاب در مردم.
- برگزاری نمایشگاه‌های فصلی در زمینه‌ی لباس و پوشش‌های مذهبی و ملی با قیمت مناسب.
- حمایت از طراحان پوشش مذهبی و ملی و معرفی آنها در عرصه‌های بین‌المللی از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای، اینترنت و رسانه‌ی داخلی.

حجاب
برخلاف تبلیغات
ابلهانه و ظاهر بینانه مادیگرایان

همانا عقیف و پاکدامن
فرشته ای از فرشته هاست.

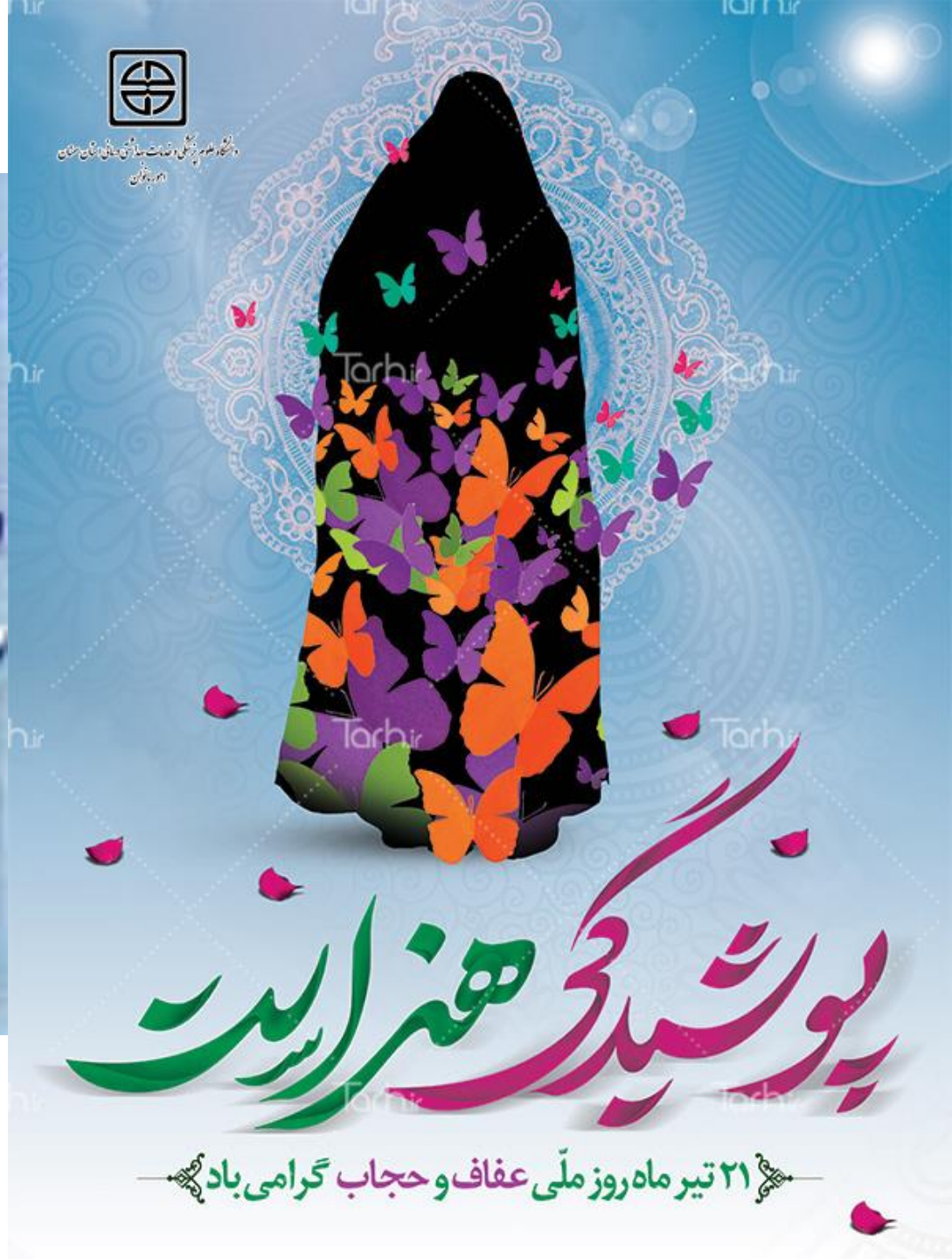
عقیده و حقیقت
aparat.com/...

عفاف و حجاب

نماد دینی ارزشی ملی فرهنگ
ایرانی و یک نهاد انقلابی گری است

امام علیؑ علیہ السلام : رُكَاةُ الْعِشَاءِ الْيُسْرَى

رُكَاةٌ بِحَالٍ وَرُيَايِرٍ،
عَفَافٌ وَبَاكِدٌ مُنْزِلِسْتِ.

www.ijazat.com

www.ijazat.com